17

Tylko do użytku służbowego.

MINISTERSTWO
INFORMACJI I DOKUMENTACJI.

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 22 WRZESNIA 1943 r.

/P o p o ł u d n i o w y/

Uwagi wstępne.

Sprawy polskie.
"Swit" podkreśla bohaterstwo ofiar żydowskich w Treblince i donosi o likwidowaniu ghetta w Białymstoku ; jednocześnie stacja piętnuje działalność band rabunkowych "podszywających się pod imiona bohaterów polskich". Radiostacja im.T.Kościuszki i Moskwa nie wprowadzają żadnych nowych tematów.

Sprawy ogólne.
Watykan nadaje audycje szczątkowe, ograniczając się do wiadomości bieżących ; demontuje przytem naruszenia neutralności przez wojska niemieckie. Calais donosi o wielkiej demonstracji przed domem Churchilla, domagającej się drugiego frontu. Rosja, p.za . omówieniem sukcesów na froncie, wysuwa na plan pierwszy apel jeńców niemieckich w Rosji.

I.

Dotyczące Polski.

SWIT, po polsku, 21.IX.g.18.10 i 22.IX.g.08.00.
... całe bloki mieszkalne otoczone w Katowicach, przeprowadzając rewizje i aresztowania, szczególnie wśród ludności robotniczej. Aresztowano przeszło 1.600 osób, które umieszczono w Niekłani. Nadchodzą również wiadomości o niesłychanym terrorze rozpętanym przez Niemców w innych częściach Polski: Białostockim, Łuckim oraz w Żyrardowie, Grodzisku i Pruszkowie.

Cały świat ze zgrozą patrzył na mordownię Treblinki, tego olbrzymiego obozu - grobowca, w którym od szeregu miesięcy uprawiano niesłychany terror wobec Żydów, mordując ich masowo w komorach gazowych, nie napotykając z ich strony ani oporu ani sprzeciwu. Nieraz zadawaliśmy sobie pytanie : dlaczego nikt się nie broni ? Dlaczego tak tanio oddają swe życie ? Nie było na to odpowiedzi, lecz wiedzieliśmy, że straszliwe kaźnie w komorach gazowych odbierają resztki sił, pogłębiają apatię i bierność nieszczęśliwych rzesz żydowskich. Lecz wreszcie nastąpiła reakcja : bohaterska obrona warszawskiego ghetta podziałała. Przed kilku tygodniami Żydzi opanowali obóz w Treblince od wewnątrz, spalili go i uratowali się ucieczką. Ofiary treblinkowskiej katowni powstały.

Duch oporu pokonał dotychczasową rezygnację i bierność. Żydzi walczą o każdy dom w ghetcie, walczą o życie. Symbolem ich walki jest pogorzelisko Treblinki. W chwili obecnej prowadzą walkę na innym froncie : krwawa walka toczy się obecnie w Białymstoku, gdzie Niemcy likwidują ghetto, Żydzi więdzą, że jest to walka nierówna, bez szans zwycięstwa wobec brutalnej przemocy fizycznej najeźdźców, wiedzą, że tylko nieliczni będą mogli się uratować, ale walczą, aby nie sobie, lecz następnym pokoleniom zapewnić szczęście i wolność. Oporem swoim dowodzą, że gotowi są do złożenia największych ofiar na ołtarzu wolności narodów. Polacy w Białostockiem ! Idzcie za przykładem Warszawy i innych miast polskich ! Okazujcie Żydom wszelką pomoc. Współdziałajcie w ich walce, wyciągajcie do Żydów pomocną dłoń ! Taki jest rozkaz dnia.

Do walki z oddziałami polskimi Niemcy wysłali 2 dywizje S.S. do województwa nowogrodzkiego. Lecz na ziemi nowogródzkiej grasują bandy rabunkowe, nadużywające imiom Dąbrowskiego, Mickiewicza, Kościuszki i Kilińskiego. Nie z Niemcami walczą te bandy. Przeciwnie : Niemcy z zadowoleniem patrzą na ich działalność, na ich plądrowanie, gdyż daje to Niemcom pretekst do wysyłania oddziałów pacyfikacyjnych, które niszczyć mogą bezwzględnie wszystko co polskie. Bandy te rozumują w sposób bardzo prosty : jeżeli Niemcy wygrają, to osłabienie żywiołu polskiego będzie korzystne; lecz korzystne będzie również, jeżeli Niemcy przegrają. Demaskujemy te bandy, podszywające się pod wielkie imiona naszych bohaterów narodowych. Zadaniem ich jest nie akcja na rzecz Polski, a stwarzanie zamętu i anarchji, które służą jako wypróbowany pretekst do mieszania się obcych do naszych spraw. Jeden wynika z tego wniosek : że tylko nasza metoda walki, że tylko nasze własne siły niebezpieczne stać się mogą dla wroga. Wróg sam nas się jedynie obawia, jedynie my możemy mu być groźni. Jeżeli ktoś pod szumnemi nazwami woła was do broni, jeżeli woła was do natychmiastowego wysiłku zbrojnego, to pragnie wyrwać was ze współdziałania ze sprzymierzonymi i spełnia rolę prowokatora, któryby chciał nie dopuścić do urzeczywistnienia wypracowanego szczegółowo planu kampanji.

Niemiecki nacisk na froncie kontyngentowym trwa i wzmaga się. Bandy niemieckich opryszków srożą się po wsiach. Coraz więcej ludzi oddaje swe życie, broniąc żywności polskiej i mienia. Od początku września Niemcy wywożą wielkie ilości żywności do Rzeszy. Chłopi, od was teraz wszystko zależy : krzyżujcie plany okupanta, nie oddawajcie zboża, a jeśli zmuszeni jesteście do tego, dawajcie najgorsze zboże wilgotne, zbutwiałe, zgniłe ; oddawajcie zepsute kartofle. Niech Deutsche Frauen, Kinder und Soldaten nie mają pociechy z tego chleba, niech im stanie kością w gardle. Do was zwracamy się kolejarze. Sabotaż kolejowy jest bronią przedpotężną, szczególnie, jeśli połączony jest z sabotażem żywnościowym : uderza wówczas i w żołądek i w arterje. To samo dotyczy sabotażu drogowego. Wszędzie trzeba zdobywać się na największą odwagę w rozsądnych granicach. Chłopi, jeżeli chowacie zboże, to nie poto, aby je później sprzedać : sprzedawajcie je natychmiast szmuglerom, gdyż potem Niemcy odebrać je mogą wraz z waszym [illegible]

Polacy w Niemczech oderwani są od społeczeństwa polskiego, lecz żyją nadal wraz z nami. Obowiązkiem ich jest wytężyć wszystkie siły, aby nam pomagać. Mają oni ogromne zadania i ogromne możliwości. W chwili, kiedy siły zbrojne narodów sprzymierzonych biją Niemców na lądzie, na morzu i w powietrzu, kilkanaście milionów robotników zagranicznych w Niemczech zadać może cios celnie wymierzony od wewnątrz, w samo serce. Trzeba wykorzystać tę wielką potencjalną siłę, jaką posiadamy w samej Rzeszy. Trzeba sparaliżować pracę robotnika cudzoziemskiego. Polska, która pierwsza oparła się zbrojnej przemocy niemieckiej, powinna znów, w chwili decydującego się załamania Niemców, przodować w walce z tym wrogiem ludzkości. Polacy w Niemczech zorganizować powinni wśród rzesz robotniczych opór i sabotaż. Ufamy, że rodacy nasi godnie się wywiążą z tego ważnego zadania.

Inne tematy poruszane : pogadanka o artykule W. Wasilewskiej /powtórzenie/.

RADIOSTACJA IM.T.KOSCIUSZKI, po polsku, 21.IX.g.14.00., 19.55., 20.55., 22.00.

Sukcesy Sowietów i aliantów natężyły w silnym stopniu zużycie paliwa niemieckiego. Zapasy paliwa wyczerpują się coraz bardziej, a produkcja jest coraz mniejsza ze względu na bliższy zasięg lotnictwa sprzymierzonych. Paliwo produkowane w Ploesti jest tak małe, że nie warto go nawet transportować. Coraz ważniejsza jest wobec tego produkcja nafty w Gen.Gub. Niemcy poczynili gorączkowe starania o podniesienie tutejszej produkcji. Naftowcy polscy ! Nie dajcie się zastraszyć terrorem ani denuncjacjami lizusów i zdrajców. Robotnicy rafinerji ! W waszej jest mocy, by tanki i samoloty stanęły bezczynnie. Naftowcy, bądźcie wierni naszym tradycjom, przeszkadzajcie w wydobywaniu ropy. Niszczcie zbiorniki benzyny. Każdy kilogram zniszczonej benzyny, to ratunek dla kilkuset żyć polskich, to przyśpieszenie ostatecznej klęski Hitlera.

Trudno znaleźć środek na polskiego robotnika. Tę prawdę poznali Niemcy po wypróbowaniu wszystkich form terroru, od dyplomów za wydajną pracę do Majdanka. Z początku myśleli, że poskutkują obietnice. Frank rozdzielał dyplomy, a Greiser nawoływał do wstępowania do łamistrajkowych organizacji typu V and der Leistungspolen. Później wprowadzono premje żywnościowe i lepsze kategorje racjonowania dla kolejarzy, aby pokłócić robotników między sob.. Ale i te wszystkie systemy spełzły na niczem. Robotnicy ani nie ulękli się terroru, ani nie poszli na lep obiecanek. Przekonali się, że nawet przy t.zw. wyższych racjach żywnościowych, muszą przymierać głodem wraz z rodzinami. A teraz wszystkim jest jasne, że wróg słabnie. Na początku bieżącego roku doszło do poważnych akcji robotniczych, w ciągu których wysunięto energicznie żądania poprawy nędznych warunków pracy. Szczególnie akcja ta rozwinęła się u Gorlacha i w Starachowicach. W międzyczasie akcja ekonomiczna podsycona została równoległą akcją polityczną w Warszawie i innych ośrodkach. We wszystkich większych przedsiębiorstwach odbywały się liczne zebrania i masówki, na których wybrano tajne komitety kierownictwa akcji we Fabrykach. Niemieccy

dyrektorowie trzęsą się ze strachu, że spotka ich los niemieckiego kata u Gerlacha, Baranka. Nastał czas, kiedy robotnik polski jeszcze wydajniej walczyć może z wrogiem. Przypominamy, że robotnik polski w latach 1917-1918 zalał kraj falą antyniemieckich strajków, które zakończyły się pełnym sukcesem robotniczym. W krakowskim robotnicy osiągnęli wówczas 100% podwyżki płac. Innym przykładem skuteczności broni strajkowej są wydarzenia we Francji, Belgji i Grecji. We Włoszech strajk i sabotaż robotnika doprowadził do obalenia Mussoliniego ; obecnie robotnicy walczą znów strajkiem z niemieckim okupantem. Szerokie perspektywy otwierają się przed robotnikiem polskim. Należy więc spiesznie tworzyć tajne komitety tam, gdzie ich jeszcze niema, i wszcząć walkę o wyzwolenie robotnika, które jest palącem zadaniem podyktowanem interesami polskiej klasy robotniczej, interesami narodu.

... młodzież akademicka z nienawiścią i pogardą odniosła się do tych faszystów. Ale są wśród młodzieży i tacy, którzy sieją zamęt, wymachują faszystowską szabelką i marzą znowóż o przyszłych najazdach. Olbrzymia jednak większość akademików polskich zdaje sobie sprawę z doniosłości zadań i walczy w pierwszych szeregach. Nasi studenci wierzą, że tylko tą drogą wrócą do murów swych ukochanych polskich uczelni, że tylko ta droga prowadzi do twórczej pracy w Polsce niepodległej.

Za wiele Niemców żre polski chleb. Lecz buta ich teraz mięknie. Jeszcze wprawdzie bełkocą o fortyfikacjach, o niezdobytym wale, ale to wszystko zawodne, bo Rosjanie przez stosy trupów niemieckich maszerują na Kijów, Czernihów i Smoleńsk. Niemcy boją się kary. Niektórzy chcą strach swój utopić w nowych potokach polskiej krwi, lecz wiele nie potrafi ukryć lęku. Szerzą się również niezawodne symptomy bojaźni : sprzedajność, korrupcja, dezercja. Słuchanie radia obcego uważane jest za defetyzm. Lecz masowe ewakuacje zbombardowanych miast niemieckich przywołało do trzeźwości wielu Niemców. Nietylko zwyciężony został mit o armji niemieckiej, ale kruszy się cały hitleryzm pod ciosami sprzymierzonych. Wymowny jest nade wszystko apel jeńców niemieckich w Sowietach. Generałowie i wysocy oficerowie niemieccy, którzy przeszli przez piekło frontu, nawołują naród, aby spojrzał on wreszcie prawdzie w oczy i zdał sobie sprawę z tego, że wojna dla Niemców przegrana. Jeńcy ci przyłączyli się masowo do komitetu "Wolne Niemcy". Krótko mówiąc : całemu niemieckiemu społeczeństwu rura zmiękła. Wszyscy wiedzą, że Hitler to szubrawiec i kat. Im szybciej Niemcy się załamią, tym więcej uratuje się polskiego życia i mienia. Dlatego każdy zamach na niemiecki pociąg, każdy zabity S.S-man, każdy funt ukrytego przed Niemcami zboża uratować może setki i tysiące Polaków, gdyż skróci naszą niewolę. Dlatego hasłem naszym dzisiaj jest - zaostrzyć walkę z okupantem.

Z wiadomości frontowych widać dopiero dzisiaj, jak słuszne były głosy tych, którzy wołali o otwarcie drugiego frontu, a jak zakłamane były hasła zwlekania i bierności. Dla tych, którzy siali te hasła, wciąż jeszcze nie nastał czas do czynu. Nie jest to działanie na korzyść

koalicji antyhitlerowskiej. Od wszystkich sojuszników oczekujemy współdziałania na froncie, a.kraje, jęczące pod jarzmem hitlerowskim, współdziałać muszą walką masową. Jedynie w ten sposób przeciwstawimy się utworzeniu cmentarzyska na naszej ziemi. Tylko w ten sposób wyzwolimy się od zarazy hitlerowskiej i faszystowskiej.

Inne tematy poruszano : akcja 9-tej dywizji dalmackiej w okolicy Splitu. Wiadomości z Korsyki. Przybycie arcybiskupa Yorku do Rosji. Wiadomości z frontu. Uwolnienie Benedetto Croce.

RADIO CHRZESCIJANSKIE, po polsku, 21.IX.g.20.40.
Temat poruszany : powtórzenie pogadanki o apelu synodu biskupów rosyjskich.

BERLIN, NPD, po niemiecku, 22.IX.g.09.00.
Ze Lwowa : okręgowy związek gospodarki mlecznej urządził dwa kursy celem wyszkolenia kontrolerów gospodarki mlecznej w całym obwodzie Galicji. Wyszkolenie obejmuje produkcję sera, śmietany i racionalną produkcję masła. Dotychczas odbyło się 386 kursów, które miały za zadanie wprowadzić specjalistów mleczarskich Galicji w niemieckie metody mleczarkie. Dzięki temu gatunek produktów mlecznych i tłuszczu ulegał stałej poprawie.

Z Krakowa : w nowym roku szkolnym otwarte zostały uczelnie państwowe, zajmujące się szkoleniem zawodowym kobiet. Przewidziana jest szkoła gospodarstwa domowego o kursie rocznym oraz szkoła zawodów kobiecych. W przygotowaniu jest szkoła pielęgniarek.

II.

O g ó l n e.

ANKARA, po francusku, 21.IX.g.17.45.
Przemawiając przez radio Algier marszałek Badoglio wezwał Włochów do walki z Niemcami, podkreślając, że tylko w ten sposób zdobędą niezależność. Nazwał on przytem Anglików i Amerykanów towarzyszami broni Włochów. Faszyzm jest jarzmem dla Włochów - zakończył marszałek.

Inne tematy poruszano : przemówienie premiera Churchilla. Smierć Kingsley'a Wood'a.

PARYŻ, po francusku, 21.IX.g.18.00.
Tematy poruszano: przemówienie Churchilla. /"Churchill starał się usprawiedliwić swą kilkutygodniową nieobecność"/. Nowa fala aresztowań w Algierze. Przybycie Mussoliniego do północnych Włoch.

CALAIS, po angielsku, 21.IX.g.20.30.
Moskiewska "Prawda" skarży się, że walki we Włoszech nie są bynajmniej drugim frontem, i że przeciwnie Niemcy ściągnęli stamtąd kilka dywizji na front wschodni.

Kilkutysięczny tłum demonstrantów zebrał się wczoraj przed domem Churchilla, żądając otwarcia drugiego frontu. Demonstranci wysłali delegację, która w ostrej formie sformułowała żądania.

WEICHSELSENDER, po polsku, 21.IX.g.15.00.
Tematy poruszane : rabunkowa gospodarka aliantów na zajętych terenach Włoch. Ewakuacja Sardynji przez Niemców w kompletnym porządku. Skrócenie frontu wschodniego zgodne z planem.

MOSKWA, po polsku, 21.IX.g. 17.30.,19.15.,21.15.,22.15.
Tematy poruszane : działalność oddziałów partyzanckich w republice Litewskiej. Głosy prasy zagranicznej o zwycięstwach sowieckich. N.Y.H.T. nazywa odwrót w rejonie Smoleńska najcięższą klęską od czasów Napoleona. Gestapo wykryło z ogólnej liczby 100 nielegalnych drukarnji w Niemczech zaledwie dwie. Korespondencja z Krasnej Gwiazdy. Rozkaz Stalina z okazji zajęcia Czernihowa. Komunikaty RBI.

Po niemiecku, 21.IX.g.20.15.
Na zebraniu stowarzyszenia oficerów niemieckich w ZSSR przemawiał generał Seidlitz, stwierdzając, że Hitler igra z Niemcami, narażając jednocześnie życie i szczęście wielu narodów. Generał kończy : "Los mit Hitler"! Na tym samym zebraniu generał Lachman powiedział : "Kto prowadzi totalną wojnę, zginąć musi od totalnych środków."

WATYKAN, po polsku, 21.IX.g.19.45.
Tematy poruszane : audiencje u Papieża. Z okazji 29-tej rocznicy śmierci Piusa X, Osservatore Romano wypowiada się za jego beatyfikacją. Śmierć Eugenji Strong, znanej z prac archeologicznych i znawczyni zabytków włoskich.
Po okupacji Rzymu przez Niemców rozeszła się pogłoska o naruszeniu neutralności Watykanu. Prawdą jest, że od 18-go IX patrol niemiecki stoi na straży na placu św.Piotra. Zawiadomiony o pogłoskach gubernator Watykanu wysłał dwóch urzędników dla sprawdzenia stanu rzeczy o godz. 04.00 po południu. Urzędnicy ci stwierdzili, że linja graniczna nie została przekroczona.